

Algemene toelichting

Iemand heeft recht op algemene bijstand wanneer zijn inkomen lager is dan de toepasselijke bijstandsnorm en er geen in aanmerking te nemen vermogen is. Dit inkomen wordt toereikend geacht om alle noodzakelijke kosten van het dagelijks bestaan te kunnen betalen.

Artikel 35 Participatiewet bepaalt dat een betrokkene recht heeft op bijzondere bijstand voor zover hij niet beschikt over middelen om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijk kosten van het bestaan én deze kosten naar het oordeel van het college niet kunnen worden voldaan uit:

- de bijstandsnorm;
- de individuele inkomenstoeslag;
- de individuele studietoeslag;
- het vermogen;
- het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm.

Of kosten bijzonder en noodzakelijk zijn moet worden afgemeten aan de individuele situatie. Voorbeelden van kostensoorten in het kader van de bijzondere bijstand zijn:

- bril of contactlenzen;
- voor eigen rekening blijvende bijdragen ziektekosten;
- extra dieetkosten;
- eigen bijdrage (toevoeging) rechtsbijstand;
- eigen bijdrage bewindvoering.

Voor het toekennen van bijzondere bijstand geldt als algemeen uitgangspunt dat de te verlenen bijstand een afdoende (totaal)oplossing biedt. Dat voorkomt dat gemeenschapsgeld uitgegeven wordt aan zaken die niet tot het gewenste resultaat leiden. Hierbij kan het noodzakelijk zijn om direct met de zaak verhoudende voorwaarden aan de bijzondere bijstandsverlening te verstrekken. Een voorbeeld daarvan is het verstrekken van leenbijstand bij een dreigende uithuiszetting met de verplichting om tot schuldregeling over te gaan.

Naast de middelentoets wordt bij elke aanvraag gecheckt of er gebruik is of kan worden gemaakt van een passende en toereikende voorliggende voorziening. Is dat het geval, dan is er geen noodzaak om bijzondere bijstand te verstrekken.

Vanuit vaste jurisprudentie wordt het verstrekken van bijzondere bijstand in de situatie dat een voorliggende voorziening (bijvoorbeeld een ziektekostenverzekeraar) bewust geen bijdrage verleend, als bovenwettelijk gemeentelijk beleid beschouwd. De gemeente *kan* bijzondere bijstand verstrekken, maar hoeft dit niet te doen. Wanneer zij dat wel doet, moet dit uiteraard ook consequent gebeuren, dat wil zeggen dat soortgelijke gevallen op dezelfde wijze worden behandeld. De gemeente Heerde voert op dit moment een ruimhartig, bovenwettelijk beleid waarin alle voor rekening van de aanvrager blijvende bijzondere en noodzakelijke kosten worden vergoed.

Vanuit "de kanteling" wordt beoordeeld wat redelijkerwijs verwacht mag worden van de cliënt en zijn sociaal netwerk. Hierop voortbordurend en passend binnen een redelijk vangnet wordt vanaf 1 januari 2015 het bovenwettelijk beleid niet langer toegepast. Dit betekent dat in een aantal situaties geen bijzondere bijstand meer kan worden verstrekt. Dat is concreet het geval bij een voor rekening van de aanvrager blijvende eigen bijdrage (denk bijvoorbeeld aan ziektekosten, maar ook rechtsbijstand).

Door het gebruik maken van een van de drie door de gemeente aangeboden en in omvang verschillende (basis/gemiddeld/uitgebreid) ziektekostenverzekeringen met daarbij een gemeentelijke bijdrage voor twee van deze verzekeringen (gemiddeld/uitgebreid), kan de burger de

voor hem van toepassing zijnde ziektekosten afdekken. Er hoeft dan geen beroep op de bijzondere bijstand te worden gedaan. Bij de vaststelling van de hoogte van de bijzondere bijstand wordt rekening gehouden met de vergoeding vanuit de basisverzekering.

Artikelsgewijze toelichting

Alleen de bepalingen die nadere toelichting behoeven worden hieronder toegelicht.

Artikel 1. Algemene bepalingen

Het vrij te laten vermogen als genoemd onder e. bedraagt per 1 juli 2014:

- € 49.400 voor een eigen woning;
- € 11.700 voor een echtpaar of alleenstaande ouder;
- € 5.850 voor een alleenstaande.

Verder wordt onder vrij te laten vermogen ook verstaan een extra vrijlating voor de reservering van uitvaartkosten. Deze moet dan wel aantoonbaar specifiek hiervoor zijn gereserveerd. In het kader van een sobere en humane uitvaart wordt een bedrag van € 5.000 per persoon redelijk geacht.

Artikel 3. Vaststellen draagkracht

Er is voor gekozen dat iemand met een inkomen op maximaal 120% van de toepasselijke bijstandsnorm geen draagkracht heeft. Het inkomen daarboven wordt niet volledig afgeroomd maar voor 35% aangemerkt als draagkracht.

Een rekenvoorbeeld.

Iemand op bijstandsniveau maakt € 200 aan bijzondere kosten waarvoor het verlenen van bijzondere bijstand mogelijk is. De toe te kennen bijzondere bijstand is dan € 200, want op bijstandsniveau is er geen sprake van draagkracht.

Een andere aanvrager voor dezelfde kosten heeft een inkomen per maand dat € 100 méér bedraagt dan 120% van de toepasselijke bijstandsnorm. Van deze € 100 wordt 35% is € 35,- per maand als draagkracht gerekend. Op jaarbasis is dit € 420,-. Deze aanvrager komt dus niet voor bijzondere bijstand in aanmerking, omdat hij de betreffende kosten uit de eigen draagkracht kan voldoen.

Artikel 4. Verrekening draagkracht

Bij periodieke kosten (bijvoorbeeld eigen bijdrage maaltijdvoorziening) wordt de aanwezige draagkracht per maand verrekend. Op die manier kan direct worden ingespeeld op een wijziging in de omstandigheden die gevolgen heeft voor de bijstandsverlening.

Artikel 5. Drempelbedrag

Het college kan op grond van artikel 35, lid 2 Participatiewet de gevraagde bijzondere bijstand weigeren, wanneer de bedoelde kosten binnen een periode van twaalf maanden een bedrag van € 128,00 niet te boven gaan.

Er is voor gekozen om vanaf 1 januari 2015 dit drempelbedrag in te voeren. Wanneer de kosten minder bedragen kan geen beroep gedaan worden op bijzondere bijstand. Wanneer de kosten meer bedragen en er een beroep gedaan kan worden op bijzondere bijstand wordt dit drempelbedrag in mindering gebracht.

Artikel 6. Vorm bijstandsverlening

De bijzondere bijstand wordt normaliter als bijstand om niet verstrekt. De uitzondering daarop is geregeld in artikel 48, lid 2 Participatiewet. Dit lid bepaalt dat bijstand kan worden verleend in de vorm van een geldlening of borgtocht indien:

- redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de belanghebbende op korte termijn over voldoende middelen zal beschikken om over de betreffende periode in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien;
- de noodzaak tot bijstandsverlening het gevolg is van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan;

- de aanvraag een door de belanghebbende te betalen waarborgsom betreft (hier is leenbijstand de enige aangewezen vorm, aangezien belanghebbende de waarborgsom op een later moment weer terug ontvangt);
- het bijstand ter gedeeltelijke of volledige aflossing van een schuldenlast betreft.

Artikel 8. Aflossingscapaciteit

Bij de aflossing van leenbijstand wordt rekening gehouden met de in de bijstandsnorm vervatte aflossingscapaciteit en bij een inkomen boven de bijstandsnorm met de aanwezige draagkracht.

Artikel 9. Aflossingsduur

Met het op de hierboven beschreven wijze bepalen van de aflossingscapaciteit wordt het maximale van de lener gevraagd. De praktijk van de schulddienstverlening toont aan dat een langere aflossingsperiode dan drie jaar niet verantwoord is. Daarom kan kwijtschelding worden verleend nadat iemand 36 aaneengesloten termijnen heeft afgelost.

Artikel 10. Rente

Om geen onderscheid te maken met een commerciële lening is de leenbijstand in principe altijd rentedragend. De omstandigheden van persoon en gezin kunnen aanleiding zijn om hiervan af te wijken.

Artikel 11. Afwijken individueel geval

Het verstrekken van bijzondere bijstand is bij uitstek maatwerk. Deze verordening geeft duidelijke richtlijnen daarvoor. Een onverkorte toepassing daarvan kan leiden tot onredelijkheid of onbillijkheid. In dat geval kan het college afwijken van de bepalingen in deze verordening.

Artikel 12. Overgangsbepalingen

Het nieuwe beleid is van toepassing op aanvragen vanaf 1 januari 2015. De op basis van het voor die datum verstrekte bijzondere bijstand wijzigt niet in het nadeel van de aanvrager, tenzij er sprake is van gewijzigde omstandigheden die sowieso tot een herziening hadden geleid.